

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 25 (3187) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Győzelmes tengeri ütközetet vívtak a japánok a Rennel-szigetekenél

Két csatahajót, három cirkálót súlyosztettek el és egy csatahajót, egy cirkálót súlyosan megrongáltak

Tuniszban súlyos veszteséget szenvedtek az angolok és amerikaiak

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A császári főhadiszállás hétfőn közölte, hogy japán tengerészeti repülőgépek a Salamon-szigetek közelében a Rennel sziget partjainál január 29-től 30-ig tartó csatában elsúlyosztottak két ellenséges csatahajót és 3 ellenséges cirkálót. Súlyosan megrongáltak egy ellenséges csatahajót és egy nagy cirkálót, továbbá lelőttek 3 ellenséges harcicirkálórepülőgépet. Ezt a különjelentést Simada tengerészeti miniszter az országgyűlés képviselőházának ülésén közölte.

Hét japán repülőgép zuhant le szándékosan bombáival az amerikai hajókra

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint Simada tengerészeti miniszter a császári főhadiszállás hétfői közleményéről kiegészítően kijelentette, a Rennel-szigetekenél lefolyt tengeri ütközetben január 29-én először egy ellenséges csatahajót és egy cirkálót súlyosztottak el. A többi veszteséget az ellenség másnap szenvedte, amikor a japán repülőgépek támadtak nagy erővel. A légierő vezető repülőgépét az ellenséges légvédelem abban a pillanatban találta el, amikor kilőtte torpedóját, a repülőgép vezetője akkor gépeve, egyenesen az ellenséges csatahajó fedélzetére bukott, ahol a kilőtt torpedóval csaknem egyszerre robbant fel.

Nemsokára a csatahajó is elsúlyodt.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Simada tengerészeti miniszter a képviselőházban kijelentette, hogy a Rennel-szigetekenél lefolyt tengeri csatában meggyőzően az ellenség ellen támadását. Különösen figyelemre méltó az a tény, hogy a csatában a japán tengerészet milyen kevés saját veszteséget szenvedett.

Tokióból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A Rennel-szigetekenél lefolyt tengeri ütközetben 7 japán repülőgép zuhant le szándékosan robbanóanyagrakományával együtt a kilőtt ellenséges célpontokra és további három gép nem tért vissza.

ugyanebben az időben a Salamon-szigetek területe fölött 910 darab ellenséges repülőgépet lőtt le. A menthetetlenül megrongált ellenséges hajók a következők: Egy csatahajó, két repülőgéphordozóhajó, egy cirkáló, 8 romboló és 3 közelebből meg nem jelölt rendeltetésű hajó, összesen tehát 17 hajó. A Salamon-szigetekenél ugyanebben az időben elszenvedett japán veszteség a következő: Egy csatahajó, 41 más hadihajó és egyéb hajó, 224 japán repülőgép zuhant rá szándékosan célpontjára, vagy nem tért vissza egyéb okokból, 32 japán repülőgép megeérült.

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: A brit hírszolgálat newyorki jelentése szerint az Egyesült Államok egyik elűzött tengerészeti szállító repülőgépeinek roncsait megtalálták a kaliforniai Ukiah közelében. A repülőgép útban volt Pearl Harbourból San Francisco felé és 10 nappal ezelőtt veszett el. A repülőgép személyzete és utasai összesen 19-en életüket veszítették. Az utasok között volt több magasrangú tiszt is, így Robert English ellentengernagy, az Egyesült Államok csendesóceáni tengeralattjáró hajóhadának parancsnoka.

Olasz küldöttség a berlini jubileumi ünnepségeken

Berlin. (MTI.) A vezéri főhadiszállásról jelentik a Német Távirati Irodának: A Führer tegnap fogadta a nemzetiszocializmus uralomrajutásának 10-ik évfordulója alkalmából Taradini helyettes államtitkár vezetésével Németországba érkezett fasiszta pártküldöttséget. A

birodalmi külügyminiszternél. fogadáson résztvett Ribbentrop birodalmi külügyminiszter, Bohrmann birodalmi vezető és Dino Alfieri, Olaszország berlini nagykövete. A fasiszta küldöttség délután látogatást tett Ribbentrop

Megerősített angolszász hadosztályt semmisítették meg tuniszban a tengelycsapatok

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a tuniszi hadszíntérről: Azokban a harcokban, amelyek a legutóbbi napok folyamán Ouessellia vidékén kifejlődtek, a tengely haderői szokatlanul súlyos veszteségeket okoztak az angol-amerikai csapatoknak. A német és olasz egységek gyors támadásaikkal nemcsak fontos magaslati hágoállásokat foglaltak el, hanem az itt támadásra felvonult angol-amerikai kötelékek jelentékeny részét meg is semmisítették. Eddig beérkezett jelentések szerint négy gyalogos zászlóalj, valamint egy lovassági és egy tüzérségi különítményt teljesen felmorzsoltak. Két másik gyalogos zászlóalj, egy lovassági és 3 tüzérségi különítményt súlyosan megverték, hogy nem tekinthetők harcra alkalmasaknak. Mindez azt jelenti, hogy egy megerősített ellenséges hadosztály erejét semmisítették meg. A tuniszi hadszíntéren, ahol viszonylag kisebb csapatokat vetettek harcba, az ilyen veszteségek, mint amelyeket az angol-amerikai csapatok két héten belül szenvedtek — az elmúlt héten ugyanis legalább egy hadosztálynyi francia se-

gédcsapat veszett el — alig pótolható veszteségeket jelentenek harcokban. A tengely zuhanóbombázó repülőgépei ellenséges készletű páncélos hadosztályokat támadtak meg és azokat szétszórták. 5 páncélos lánghabozottak, egy repülőszázad feltartóztatott egy páncélos kísérettel menetelő úteget és azt teljesen szétszórták. Négy járművet a hozzátartozó lövegekkel együtt szétromboltak.

Husz éves együttműködési szerződése van Angliának a Szovjetun óvat

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Clarc Kerr, Nagybritannia moszkvai nagykövete a brit hírszolgálat szerint kijelentette, hogy Anglia szerződésben kötelezte magát, hogy a háború után 20 évig együttműködik a Szovjetunióval egy új világrend felépítése érdekében. Az új világrend sikeres felépítésének egyik alapja az Anglia és a Szovjetunió közötti egyetértés kell, hogy legyen.

Sikeres támadással biztosítja Arnim tábornok támadása Rommel hadmozdulatait

A MTI jelenti: Az északafrikai harcokról Zürichbe érkezett jelentések szerint Arnim tábornok német és olasz csapatai Tunisz déli részén az elmúlt hét végén támadni kezdtek. E támadásban erős német páncélos egységek és gépesített gyalogsági kötelékek vettek részt, amelyeket sok repülőgép támogatott. A harcok helye a Sfaxtól mintegy 100 kilométernyire nyugatra levő terület, amelyet főként francia csapatok szálltak meg. A német támadás válasza volt arra az amerikai és

francia támadásra, amelyet amerikai vezetéssel azért hajtottak végre, hogy Gabes felé törve megakadályozzák Rommel és Arnim csapatainak egyesülését. A német támadás már az első 24 órában fontos eredménnyel járt. A páncélosok több mint 10 kilométer mélységig hatoltak a francia állásokba és közelednek a tenger felé. A harcok egész vasárnap nagy erővel folytak. A franciák minden ellenállás eredménytelen maradt.

Veszteségmérleg a Rennel-szigeti ütközet után

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Domei-Iroda jól tájékozott helyről szerzett értesüléséből a következőket közli: A japán haditengerészet a Salamon-szigetek vidékén, a január 29-én és 30-án

a Rennel-szigetekenél lefolyt csatával együtt, eddig összesen 132 ellenséges hadihajót és szállítóhajót súlyosztott el. Ezek között van 10 csatahajó, 8 repülőgéphordozó, 40 cirkáló és 36 romboló. A japán tengerészeti haderő

Varga József iparügyi miniszter mondott beszédet az Ipartestületek Országos Központjának közgyűlésén

Előkészítés alatt áll az iparosok és kereskedők öregségi biztosítása

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Ipartestületek Országos Központja vasárnap tartotta tízéves jubileumi közgyűlését. Nagy Antal elnök megnyitójában vázolta az IPOK elmúlt tíz esztendejének munkásságát, majd a következőkben folytatta:

A háborús idők háttérbe szorították a tervezett munkákat és újabb terheket és gondokat hoztak az iparosságra. Ma legfontosabb feladatunk a gazdasági hadviselés szükségletének kielégítése, a termelés folytonosságának biztosítása és a hadbavonult kartársak érdekeinek bajtársias gondozása. — Az elnök megnyitóját követően Varga József iparügyi miniszter mondott hosszabb beszédet, amelyben méltatta az IPOK tíz éves munkásságát. Az elmúlt tíz év alatt az iparosok sok kívánsága valósult meg és nagy lépésbe haladt előre a képzés és a szakmafejlesztés ügye is. Feladatok még ma is bőségesen vannak, de a háború meglassítja megvalósulásuk ütemét. A miniszter rámutatott arra, hogy a kormány a lehetőség határain belül gondoskodik a meglévő nyersanyagkészletek igazságos elosztásáról és arról, hogy a kisiparosság igényei kielégítést nyerjenek. Az anyag elosztásba fokozott mértékben vonták bele az ipartestületeket, amelyek értékes közreműködésükkel sok nehéz feladat megoldását segítették elő. A magánépítkezéseket a mostani nehéz viszonyok között sem akarja szüneteltetni, jóllehet majdnem minden államban szünetel a magánépítkezés. Ezután vázolta a kézműiparosok hitelezési problémáit. Számadatokkal mutatta ki a hitelállás eddigi eredményeit. A közszállításokról szólva hangsúlyozta, hogy minden erejével azon van, hogy azokból minél nagyobb részt hasítsa ki az iparosok részére. Ismertette a kormány intézkedéseit, amelyek az ipartestületek anyagi támogatására irányulnak. Hangsúlyozta, hogy a kormány egyik

legfőbb törekvése az ipar színvonalának emelése, amelyet az elmúlt évben 750 taufolyam rendezésével és közmühellyel igyekeztek megvalósítani. Ezeket a közmühelyeket tovább kívánja fejleszteni. Erdélyben Marosvásárhelyen működik egy közmühely és Kolozsvárott, valamint Máramaroszigeten is felállítottak egyet. A miniszter közölte, hogy az iparosok és kereskedők öregségi biztosítása előkészítés alatt áll. A hála és szeretet hangján emlékezett meg a harcban küzdő kartársokról. Hozzá tartozók megélhetését a kormány minden eszközzel támogatni igyekszik. Gondoskodás történt arról is, hogy a harcban megsérült vagy megrokkant kartársaink ismét bekapcsolódhassanak a gazdasági életbe, ezért előkészítették átképzésüket.

Egy méter fát kap minden hadbavonult hozzátartozója

Az utalványok átvehetőek a Közélelmezési Hivatalnál

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István polgármester hétfőn délelőtti különféle intézkedéseket fogantatosított a hadbavonultak hozzátartozóinak ügyében. Utasította a városi közellátási ügyosztályt, hogy azonnali hatállyal utaljon ki egy méter fát minden hadbavonult családjának.

Lapunk útján hívjuk fel tehát az érdekelteket, hogy jelentkezzenek a közlelmezési hivatalnál, ahol egy úrköbméter fára megkapják az utalványt. Használóképpen utasította a polgármester a

fakereskedőket, hogy akik ilyen utalvánnyal lesznek ellátva, azokat soronkivül szolgálják ki.

Érintkezést keresett a polgármester a rendőrhatalósokkal és kérte, hogy a hadbavonultak hozzátartozóit itt soronkivül engedjék be mindenfelé és ne várokoztassák meg őket.

Utasította a polgármester a közjóléti szövetkezet elnökeit is, hogy elősorban a hadbavonultak családtagjait szolgálják ki a rézükre biztosítanak borsót, babot, lencsét és fát.

Nagy sikere volt a ruházati iparosok honvédestjének

2000 pengő tiszta jövedelme van az estnek

Nagyvárad. Saját tud. Minden várokozást felülmúlt az a hatalmas erkölcsi és anyagi siker, amelynek jegyében a ruházati iparosok honvédestje lezajlott.

Alig hogy kifutottak az első meghívók és az újságban megjelentek a hírek, megindult a jegyek elővételű előadása, úgy hogy az előadás előtt már minden jegy elővételben el is kelt.

Érdeklődésünkre Kovács Antal, a Ruházati Iparosok ügyvezető elnöke örömmel jelentette ki, hogy bár még a végleges elszámolást nem ejthették meg és több számla vár kifizetésre, azonban reméli, hogy 2000 pengő tiszta jövedelmet sikerül a nemes célra eljuttatni.

Az est fényét és bensőséges hangulatát emelte, hogy azon a csapatkórházban ápolt lábadozó sebesült katonáink egy csoportja is megjelent.

Szünetben Fábán Mihályné uraszonny, Fiedler Duci és Fábán Duika csemegével, cigarettával kínálták meg katonáinkat.

A műsor számai mind ötletesek és szórakoztatók voltak. Szép jelenet volt az élő kép. A két harcos honvéd és a címer köré csoportosult város és falu magyarjai, a kis Varga Lajóknak, a Kormányzó Urunkhoz és Nyerges Irénkének Honvédeinkhez című szaválata váltottak ki nagy sikert.

Ezután következtek a Szigligeti Színház művésznői és művészei Hotty Éva: Egy kilós csomag című szaválata, Márffy Vera magyar nótái Hamza Jancsi zenekari kísérettel, Tanay K. Emil mődalja, Bartos Imre jelenete, Benkő Béla magyar nótái Hamza Jancsi zenekari kísérete mellett, Szabó Ernő humoros jelenete. Az összekötő szöveget Noz Andor mondta el.

Molnár Ödön: Amiről a cernák meélnék című darabja következett ezután Surányi Erzsébet, Szabó Rózsi, Rózsa Margitka és Magyarországi Győző alkították a szerepeket.

Koti Péter énekeszámát felváltotta két-

tett Hamza Gyuszi zenekonzervatóriumi növendék hegedűszámaival ejtette bámulatba a hallgatókat.

Surányi Erzsébet és Tóth Kovács Ilona táncszámai, Fleisz Elemér és Kiss János énekeszámai, valamint Török István humoros jelenete és Kárpáti Géza mind kiváló nyújtottak.

A rendezés munkájáért Kovács Antal ügyvezető elnököt és Molnár Jenő Ödönt illeti a dicséret.

Megállapítható, hogy az első „Honvédest” erkölcsiekben és anyagiakban egyaránt jól sikerült.

Csütörtökön a szabadegyetemen or. Bodnár János debreceni egyetemi tanár a vitaminokról tart előadást

Nagyvárad. Saját tud. Bodnár János professzor, városunk szülőtte folyó évi február hó 4-én — csütörtökön — délután 6 órakor a városháza dísztermében tartja a Szabadegyetem második félévének előadását. Témája: „Vitaminok”. Előadásának vázlata: A táplálkozás, mint energiatermelő folyamat. Milyen tápanyagok szolgáltatják az energiát? Mi a vitamin? Milyen szerepet töltenek be vitaminok a táplálkozásban? A tápanyagok és élelmiszerek vitamin tartalma. A szervezet vitaminszüksége. Milyen betegségeket okoz a vitaminhiány? A vitaminok és a háborús táplálkozás. Hogyan biztosíthatjuk vitaminszükségletünket?

A Szabadegyetem csütörtöki előadása most különösen időszerű, amikor a ezükegyszerű korlátozások folytán az okészerű táplálkozás a mindennapi élet egyik legfontosabb kérdése. A Szabadegyetem vezetősége értesíti a közönséget, hogy az előadások ezentúl ismét csütörtökön délután 6 órakor kezdődnek, a városháza dísztermében.

Megállapították a borfogyasztási adót

Nagyvárad. Saját tud. Város polgármestere 600—1943. adóhiv. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. pénzügyminiszter ur 200—1943. P. M. számú rendeletével az 1943. évi február hó 1-től kezdődő hatállyal a borfogyasztási adó tételeit az alábbiak szerint állapította meg:

1. Bor, pezsgőbor, habzóbor, az ecetkészítéshez vagy ipari sav előállítására előzetes engedély mellett adómentesen felhasználható bor kivételével hektoliterenként 20 pengőben;
2. Bormust, szőlőcsefre hektoliterenként 14 pengőben;
3. Gyümölcslé hektoliterenként 7 pengőben.

Erről a város közönségét azzal értesítém, hogy a m. kir. belügyminiszter ur 67.478—1942. számú rendelkezése értelmében a 200—1943. P. M. számú rendeletben megjelölt határidőtől, vagyis 1943. évi február hó 1-től kezdve a fentebb megállapított tételek szerint kell a borfogyasztási adót fizetni.

Nagyvárad, 1943. február hó 1.

Dr Gyapay László s. k. h. polgármester.

Olvassa és ter'essze a Magyar Lapokat

Semmiféle nyomtatványt nem lehet ráerősokolni a háztulajdonosokra és a bérlőkre

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn életbelépett az új lakbér szabályrendelet. Dr. Soós István polgármesternek tudomására jutott, hogy egyes élelmes kereskedők, vagy ügynökök, bizonyos nyomtatványokat ráerősokolnak a háztulajdonosokra és a bérlőkre. Az ügyet az iparhatóság bevizsgálja és megteszi a szükséges intézkedéseket.

Egy megtörtént esettel kapcsolatban

a polgármester kijelentette, hogy ez az eljárás iparkihágást képez és semmiképpen sem engedhető meg. Senkinek sincs joga semmiféle nyomtatványt ráerősokolni a háztulajdonosokra és a bérlőkre.

Ebben az ügyben egyébként a közgazgatási ügyosztály a közeljövőben felhívást bocsát ki, amelyben értesíti az érdekelteket a ezükegés tudnivalókról.

Kiszolgálják-e a jövőben délutáni tejeskávét Nagyváradon?

Nagyvárad. Saját tud. A törvényhatósági bizottság által kijelölt közellátási bizottság első ülését csütörtökön délután 5 órakor tartja meg a városházán. Résztvesz az ülésen dr. Hlatky Endre főispán, mint közellátási kormánybiztos is. Elvi javaslatokat és a végrehajtással

kapcsolatos intézkedéseket tárgyalják meg.

Az ülés tárgysorozatán szerepel a város tejjelátásának kérdése is, valamint a kávéházak és cukrászdák délutáni tejeskávét kiszolgálása. Dönteni fognak afelől, hogy továbbra is kiszolgálják-e Nagyváradon az uzsonnakávét.

Stalingrádban a védők haláltmegvető, önfeláldozó harca végéhez közeledik

Rzsevtől délre visszavetették a németek a bolsevisták heves támadását. Megkezdődött Rommel nagy mérközése az angolszászok páncélosaival Tripolitánia nyugati részében

Hitler vezértábornaggyá nevezte ki Paulus vezérvezredest, Stalingrád hős védőjét

Berlin. (MTI.) A Német TI jelentik a Führer főhadiszállásáról: A Führer Paulus vezérvezredest, a dicsőséges hatodik hadsereg főparancsnokát, Stalingrád hős védőjét vezértábornaggyá nevezte ki. Heitz tüzérségi tábornokot a stalingrádi csapatok egyik vezénylő tábornaggyát vezérvezredessé léptette elő.

Róma. (MTI.) A Német TI jelenti: Hivatalosan közlik, hogy Cavallero gróf tábornokot az olasz nagyvezérkar főnökét saját kérelmére felmentették állásától. Helyébe Ambrosio tábornokot nevezték ki.

Szétverték a német csapatok a Voronyezstől nyugatra felvonuló bolsevista csapatok nagy részét

Berlin. (MTI.) Mint a Német Távíráti Iroda a vasárnapi hadijelentés kiegészítéseként közli a keleti harctér helyzetéről, Stalingrádban a védők haláltmegvető, önfeláldozó harca a végéhez közeledik. A Paulus vezértábornagy alatt harcoló 6-ik hadsereg megmaradt részének harca óráról-órára drámaibb alakot ölt. A német védősereg Stalingrádban két egymástól különálló csoportban, szinte elképzelhetetlen haláltmegvetéssel veti vissza a ránehező tömegtámadásokat. Minden oldalról páncélosok tömegei rohannak a védőkre, miután az ellenség tüzérsége órákig lőtte a romokat, melyekben a hős védők ellenállnak. Ezek a támadó hullámok végül is összeomlanak a védelem tüzeiben. Amikor azonban a védők kötelek utolsó löszserűket is elhasználták, sor kerül az ember ember elleni küzdelemre, amelyben a tömegek és fegyverek tulsulya lerohanja a védőket. Ezeknek a védelmi csoportoknak maradványai a legszűkebb helyre összehúzóulva még mindig tartják magukat. Voronyezstől nyugatra az időjárás javulása folytán a német légiere erőteljesen avatkozott be a védőharcokba. Több száz csatarepülő és bombázó támadta a kora reggeli óráktól késő estig a szovjei erőket. Ugyanakkor a hátsó összeköttetéseket bombázták a német gépek és szétverték a felvonuló csapatok nagy részét. Ezen a harcizakazon 250 ellenséges járművet, 22 páncélost, 42 löveget, sok könnyű és nehézgránátot pusztított el a német légiere. A német re-

pülők hatásos közreműködésének fontos szerepe volt abban, hogy a szovjet páncélos erők sok helyen felszabadították a bekerítéssel fenyegetett erőket és több helységet visszafoglaltak. A Don középső folyásánál felszabadították a szovjet egyik beke-

Kedvezően alakulnak a tuniszi tengelycsapatok mozdulatai

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 981 közleménye: Erős ellenséges osztagok hevesen támadták állásainkat Tripolisz nyugati részében, de visszavertük őket. A tuniszi arcvonalon a tengelycsapatok mozdulatai kedvezően alakulnak ki. Állásaink ellen intézett ellenséges támadásokat visszavertük. Német vadászok 8 angol gépet lelőttek. Olasz torpedóvetők bombázták La Valettát és Bone kikötőjét. Az utóbbi helyen nagy tüzek keletkeztek. Egy repülőgépet vadászaink a tuniszi partok mentén lelőttek. Szombat este négy motoros gépek elszálltak Messina felett és bombákat dobtak le, amelyek jelentékeny kárt okoztak. Az áldozatok száma 51 halott 105 sebesült. Vadászaink két gépet lelőttek. Légiharc során egy gépünk elveszett. A Földközi-tengeren egy torpedónaszádunk elsüllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót. Január 30-án éjjel egy olasz tengeralattjáró az algiri partvi-

Allandó szemrehányásokkal illeti Ausztrália Amerikát, mert nem törődik a csendes-óceáni helyzetével

Lisszabon. (MTI.) A Stefani jelenti: Washingtoni értesülés szerint kongresszusi körökben mély benyomást keltett az ausztráliai kormány állandó szemrehányása, mert az amerikaiak nem hajlandók tudomásul venni azt a súlyos veszélyt, amely Ausztrália felett lebeg. Élesen bírálják az amerikaiak Rooseveltnél, aki szerintük minden figyelmét az Atlanti-óceánra szenteli és nem törődik a Csendes-óceáni helyzettel.

Bankok. (MTI.) A Német TI jelenti: Az indiai függetlenségi mozgalom rádióállomása közölte, hogy az

63800—1042. lp. M. rendeletre bejelentendő

vas- és fémhulladékot

átvesz A. O. K. áron

Szántay Gyula Engedélyezett ócskavaskereskedő
Mátyás király ut 5/a.

Telefon: Iroda: 27-72. Telep: 21-28.

rítő kísérletét és egy fontos helységet felszabadítottak. Rzsevtől délre a szovjet heves támadásba kezdett rossz időjárási viszonyok mellett, de ezt a támadást visszavertük és ellenlökéssel megjavítottuk állásainkat.

Észak-Afrikában Rommel utóvédei ellen Tripolitánia nyugati részében szombaton tüzérségi előkészítés után nagy fölénnyben levő ellenséges páncélos erőkkel megindult a napok óta várt támadás. A brit páncélosok súlyos veszteségeket szenvedtek, anélkül, hogy áttörhették volna a német biztosító állásokat. A britek 3 páncélost, 3 nehézlöveget és számos gépjárművet veszítettek. A német légi-erők ugyanakkor súlyos veszteségeket okoztak a brit támadóknak. 13 brit páncélos, 50 gépkocsi és több üteg esett áldozatul a tengelyrepülő bombáinak. Az új német nagy hatótávolságú felderítőgépek a partoktól több száz kilométernyi távolságra harcra kényszerítették 3 brit repülőgépet, melyek közül kettőt lelőttek, a harmadik súlyos sérülésekkel elmenekült, azonban a támaszpontoktól való nagy távolsága miatt ez sem menekülhet meg.

len. Szombaton Bombay egyik külvárosában megtámadták a kormány egyik gabonarakartárát és elfoglalták. Az egyesült tartományok angol kormányzója közölte, hogy a jövőben bizonyos élelmiszereket adagolni fognak. A jelenlegi indiai élelmiszerszükség a kormányzó szerint a háború következménye.

Buenosaires. (MTI.) A Stefani jelenti: Az Egyesült Államok földművelésügyi minisztere Chikagóban mondott beszédében kijelentette, hogy az amerikai lakosságnak újabb korlátozásokra és áldozatokra kell felkészülniük. A haderőnek szánt élelmiszerszállítmányok a termelés negyed részét teszik ki. Az élelmiszerszállítmányoknak csak egy része érkezik meg rendeltetési helyére.

Tanácstalanul állanak az angolszászok a buvárhajóvesztéllyel szemben

Amsterdam. (MTI.) A Német Távíráti Iroda jelenti: A háborút a tengeren veszíthetjük el, állapítja meg az Economist és megjegyzi, hogy a szövetséges hajók olyan nagy mértékben és olyan gyors ütemben süllyednek el, hogy ez továbbra is a legnagyobb gondot okozza. Ennél is nagyobb gond azonban az emberben és szállítmányokban szenvedett veszteség.

Genf. (MTI.) A Német Távíráti Iroda jelenti: A News Chronicle tengerészeti munkatársa az atlanti-óceáni csatáról azt írja, hogy a helyzet a szövetségesek szempontjából igen veszélyes. A kereskedelmi hajók közül csak igen kevés érkezett meg legutóbbi rendeltetési helyére. Az angliai hajóépítésnek helyzete sem kedvező, mert a termelés a békébeli termelés mögött van.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: Lyttleton termelésügyi miniszter a Daily Herald jelentése szerint egy birminghami beszédében nyilatkozott a tengeralattjáró veszélyről. Kijelentette, hogy az ellenség a tengeralattjárókban valóban hatásos fegyverrel rendelkezik. A szövetségesek a tengeralattjáró háború miatt kátyuba jutottak. Most nemcsak kereskedelmi hajókat kell építeni, hanem fegyveres kísérőhajókat és repülőgépeket. Kijelentette még a miniszter, hogy minden tengeri út manapság kalandos vállalkozássá vált.

Amsterdam. (MTI.) A Német Távíráti Iroda jelenti: A brit hírszolgálat newyorki jelentése szerint Knox tengerészeti miniszter kijelentette, hogy az Atlanti óceán az Egyesült Államok számára továbbra is nehéz a helyzet a tengeralattjáró veszély miatt és a jövőben is sok veszteséggel kell számolni.

Amsterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint egy londoni tengerészeti értekezleten kijelentették, hogy a hajókaravánok számára nagyobb védelmet követelnek. A tengerészek azt kívánják, hogy sürgősen biztosítsák a

Keresztény magyar
keresztény
magyarnál vásárol!

repülőgépvédelmet a hajókaravánok számára.

Genf. (MTI.) A NTL. jelenti: Az amerikai bérlet és kölcsöntörvény értelmében a Kinába küldött szállítmányok magas hegysek feletti légiúton rendkívüli nehéz úton kerülnek Kinába. A szállítmány ép ezért nagyon kevés ahhoz képest, amelyre Kinának szüksége volna. Jelenleg Oroszországot részesítik legfőbb előnyben a szállítások elosztásánál.

Párizs. (MTI.) A Német TI jelenti: A Paris Midi részleteket közöl az angol-amerikai légierő egy franciaországi város elleni támadásáról. Az angolszász támadás célja teljesen a polgári lakosság volt. Eltaláltak egy óvodát és megölték 42 gyermeket. 35 polgári egyén esett áldozatul a támadásnak. Egy XV. századbeli templomot is találat ért.

MAGYAR HŐSÖK

Oss Gábor szakaszvezető

Két ellenséges gép lelövéséhez járult hozzá példás magatartásával a domonti harcok során Oss Gábor szakaszvezető, egyik légvédelmi géppályás szakaszunk lövegvezetője.

1942. augusztus derekán súlyos harcban állottak honvédeink Korotajok környékén. E napokban az ellenség erős légikérelkek bevetésével igyekezett földi csapatait sikerhez segíteni.

Augusztus 17-én hajnalban egy 9 bombázó és 5 vadászből álló erős bolsevista légitámadás történt a harcban mintegy 400 méter magasságból intézett támadásokat a honvédsapátok tartalékai ellen. A krinicski környékén álló honvéd légvédelmi géppályás felszakszunk bátran felvette a küzdelmet az ellenséges rajjal s bár az igen erős tüzzel árasztotta el Oss Gábor szakaszvezető példájára rendületlenül helytállott és sikerült is a támadó kötelékekből egy gépet lelőni.

Augusztus 21-én délelőtt ismét hét ellenséges bombázó indult támadásra. Ugyanaz a géppályás felszakszunk hasonló rendületelenséggel vette fel a harcot s ismét létező egy bolsevista bombázót.

Oss Gábor mindkét harc alatt annyira magabiztos személyiség volt, hogy mindenre kiterjedő figyelmével a felszakszaksz legénységét, hogy az a leghevesebb tűz ellenére is bámulatos nyugalmat, valamint pontossággal kezelte lövegét s így a két ellenséges gép lelövésében döntő része volt a hőselőkív lövegvezetőnek.

Lakatos János tizedes

1942. augusztus 6-án honvédeink heves harcokat vívtak Korotajok környékén a nagy túlerőben lévő ellenséggel.

Ebben a küzdelemben tüntette ki magát önfeláldozó bátorságával és lendületével Lakatos János tizedes.

Augusztus 6-án a változó jellegű harcokban az ellenség egy erős osztaga bekerítette Lakatos János géppuskás raját. Lakatos tizedes azonban súlyos helyzetében is szembeszállt a támadókkal s példás türelemmel és bátorsággal vett részt az ellenség folyton megismétlődő elkeseredett támadásainak visszaverésében. Alantasainak lelkesítő példát mutatott s megsebesülése után is csak akkor adta át a raja vezetését helyettesének, amikor a helyzetet tisztázták látták.

Magyar találmány tökéletesítésével ujfajta nyomdai szedőgépet konstruált egy német szakember

Ólom nélkül dolgozik és könnyen kezelhető az új találmány

Berlinből jelentik: Nem újkeletű a törekvés, hogy a nyomtatásnál a szedés munkáját a nehézkes ólombetűk helyett más megoldással helyettesítsék. Ez a törekvés volt a sugalmazója a múlt század végén a sűrű kísérletezésnek, amellyel fényképezési úton működő szedőgépet kívántak konstruálni. A sok kísérlet közül egyedül a magyar Uher Ödön mérnök ért el gyakorlati eredményt, aki megalkotta az egészségtelen ólomunkát kiküszöbölő fényszedőgépet. Ez a magyar találmány világszerte nagy feltűnést és érdeklődést keltett, mert hiszen az ólom nélküli gépszedés megvalósulásának útján valóban lényeges haladást jelentett. Hátránya volt azonban ennek az eljárásnak, hogy a szakos szedési munka elvégzéséhez három gépre volt szükség. Három gép működése révén készült el a nyomásra szolgáló szedési forma.

Volt ebben az időben még egy módszer az ólom nélküli szedési munkára, az úgynevezett „Typar-gép”, amely azonban nem válhatott be, mert a szedő nem láthatta munkáját, azaz felül a kefelelapok készítése is nagy nehézségeket okozott.

A két gép alapgondolatát azonban eredményesen használta fel most egy német szakember, dr. Ullmann az ólom nélküli szedőgépet tökéletesítésére.

A német feltaláló, aki tökéletesítette a magyar szabadalmat, „Orotyp”-nek nevezte el az új gépet, melynek lényege az, hogy a kiszedett sorokat azonnal egy sejtűveg két oldalára nyomja. Ez a nyomási eljárás kerül tehát a szedőgépet szokásos ólomöntése helyére. A láma és hőfejlődés elmaradása folytán a szedő fokozni tudja teljesítményét és a korrektúra rendkívül könnyen vihető kezre: a hibás sort csak le kell törölni benzinnel és mindjárt újra lehet nyomni hibátlanul.

Az új szedőgépet most próbálták ki gyakorlatilag Németországban és a szakemberek megállapítása szerint kitűnően bevált minden tekintetben a gép, amely előnyösen alkalmazható a helyi és offsetnyomás céljaira még a legkisebb üzemban is.

Javításokat, szerzői korrekturákat a legnagyobb könnyedséggel lehet végezni, a kitérő sorok helyére újanyomással kerülnek a javított új sorok.

Igy élnek véreink a határokon túl

Csak egy napilapja maradt a szlovákiai magyarságnak

A Stud. jelenti: Az 1942. évi szlovákiai Magyar Párt örvendetes fejlődésnek jegyében állt, miután bizonyos gátló akadályok elmúltak. Egy más után alakultak meg a helyi szervezetek az egész országban. Legnagyobb helyi szervezet a pozsonyi, mert hisz itt él a legtöbb magyar. Mint élszervezet nagy kezdeményező erővel rendelkezik.

A beszercebányai helyiszervezet tagjainak áldozatkészsége lehetővé tette azt, hogy 78 gyermek kaphasson szeretetotomagot.

A szlovákiai magyarság decemberben ünnepelte Esterházy János pártvezetővé történt választásának 10-ik évfordulóját. Ez alkalommal ország-szerte nagy ünnepségeket rendeztek, a díszközgyűlést Ó-Tátrafüreden tartották meg. A legtávolabbi falvak magyar lakosai is elküldötte üdvözlőt Esterházy Jánosnak, akinek nevére ez alkalommal több jubileumi alapítványt tettek.

A szlovákiai Magyar Párt a magyar nyugdíjasok érdekében az alábbi felhívást tette közzé: A nyugdíjasok felhívást és úrlapot kaptak, hogy lépjenek be az állami és közalkalmazottak egyesületébe. A Magyar Párt központja közli, hogy ez a helézés a 70/942. számú törvény rendelkezései szerint kötelezően csak a szlovák nemzetiségűekre vonatkozik. Ajánla-

tos, hogy a magyar nyugdíjasok az úrlapok visszaküldése kapcsán jelezzék be, hogy az egyesületbe nem lépnek be, mert a törvény előírásai a magyar nemzetiségűeket belépésre nem kötelezik.

Sokol Márton dr., a Szlovák Vöröskereszt elnöke az elmúlt napokban nevezte ki a Szlovák Vöröskereszt elnöki tanácsának tagjait. A szlovákiai magyarság képviselőiben Szamóék Gusztáv dr. főorvost neveztek ki az elnöki tanácsba.

A karácsonyi ünnepek alkalmával valamennyi helyiszervezet ünnepélyeket rendezett, amikor is az arra rászorulóknak szeretetotomagokat osztottak ki. A Magyar Párt pozsonyi helyiszervezete 600 osonagot osztott ki, a nyitrai helyiszervezet pedig 350-et.

A sok ünnep és jubileum mellett azonban szomorúan érintette a szlovákiai magyarságot az a hír, hogy a legfelső közeletési hivatal elnöke a sajtóügyek illetékes tényszóval egyetértésben elrendelte az újságok és folyóiratok papírfogyasztásának korlátozását. A rendelet már január elején életbe lépett. A papírkorlátozó rendelet értelmében január elsején Szlovákiában 109 hetilap és folyóirat nem jelenhetett meg. A rendelet felsorolja ezt a 109 újságot és folyóiratot is, melyek között ott találunk négy magyar is. Ez a négy magyar újság és folyóirat a következő: Katolikus Figyelő, Magyar Néplap, Új Szív és Vadászlap. A szlovákiai ma-

**Hirdessen
a MagyarLapokban**

gyarságot természetesen a Magyar Néplap beszüntetése érinti a legsúlyosabban, mert hisz ez a lap volt a Szlovákiai Magyar Párt hivatalos lapja. E négy magyar lap megszüntetésével csak egy napilapja maradt a szlovákiai magyarságnak, mégpedig a Magyar Hírlap, amely hétköznap legfeljebb 8, vasár- és ünnepnap pedig legfeljebb 12 oldal terjedelemben jelenhet meg.

Családias összejövetelt rendeztek a Kis Teréz Kör tagjai

Menyasszonyt bucsúztattak
a székely leánvok

Nagyvárad. Saját tud. Meleg, családias összejövetel színhelye volt tegnap délután a Magyar Ház nagyterme. A Váradon szolgálatban lévő bihari és székely falusi leánvok Kis Teréz Körre rendezett jól sikerült, kedélyes farangi délutáni tagjai számára.

Mintegy 45 leány — a legtöbb szép, ezies hazai viseletben — és ugyanannyi székely honvéd járta a csárdást, akár otthon, a kis faluban. Ezen a délutánon alfeledtek egy kis időre, hogy sulyok háború van, s talán nemskóra nekik is menniök kell kemény, véres küzdelemben védeni a Hazát.

A táncot rövid, közvetlen kis műsor akasztotta félbe. Hat székelyrokolyás leány énekelte s táncolta el a „Zabot vittem a malomba...” kezdetű hamisítatlan székely táncjátékot, amelyet „Riekásá”-nak is neveznek. Ritmusában, dallamában Erdély őserőse, acélos szive dobogott. Ezután Kelemen Borie mesélt el kedves közvetlenséggel, ízes humorral „A lusta macska” meséjét. Mintha a terem nagy fonóka lett volna leányvok, leányvok ugy hallgatták a mesét.

Menyasszonyt köszöntöttek ezután. A leghűségesebb Kalitka-tag: Magyar Borie készül férjhez rövidesen. Vőlegénye gazdag, derék székely legény. Hogy még nagyanyó korában is emlékezzék a nagyváradi Kis Teréz Körre, Magyar Borie szép Szent Terézke-szoborral lepték meg társai s egyik tagtársa, Kind Marika nyújtotta át neki a leánykör névszajándékát egyszerű, meleg szavak kíséretében. Magyar Borie meghatva vette át a szép szobrot s ekkor Simay Matild, a Katolikus Nővédő Egyesület és a Kis Teréz Körnek is elnöknője szólott hozzá szerető szavakkal figyelmeztetve arra, hogy amilyen hűséges és példás tagja volt a Leánykörnek, olyan hűséges és jó magyar édesanya és felesége legyen a házasságban. Borika boldogan igért, hogy egész biztosan így lesz.

Ezután ismét megkezdődött a csárdás. A „mamák”, vagyis a Nővédő Egyesület megjelent hölgyei boldogan nézték leányvok szórakozását.

Teljes elismerés illeti a Katolikus Nővédő Egyesület vezetőj mellett a Leánykör ifjú vezetőjét, Ambrus Magdát is, aki megértve az idők követel ményeit, örömmel és hűséges lélekkel áldozza fel vasárnap délutánjait azért, hogy szeretetet, szórakozást, segítséget nyújtson a háztartások idegenbő szakadt, sokszor semmibe sem vett házi papipókéinek. Kedves, „nagy testvér”-szerep az övé, melyet példadóval vállal, építve így a magyar társadalmi osztrályok egymásratalálásának útját. Bárcsak minél több urileány megértene és követné e példát, mert az aratáivalóban sok, de a munkás annál kevesebb.

Isten keze Portugália történetében

Írta: Fiedler István püspök

1808-ban a portugál királyi család a napoleoni háború folytán Braziliába menekült, mely ekkor portugál gyarmat volt. A brazilaiak örömmel fogadták a menekülő királyi családot és azonnal kimondták függetlenségüket. János trónörökös császárnak kiáltották ki. Mikor Napoleon teljes leverése után a királyi család Lisszabonba visszamehetett, a brazilai császárrá lett trónörökös — miután a királyi jogokat gyakorló anyja közben meghalt — mint portugál király tért vissza, de a brazilaiak nem akarták őt elengedni. János király fiát Don Pedrot hagyta maga helyett Braziliában.

János Portugáliát a legnagyobb viszályokban találta. A királyt arra kényszerítették hogy Don Miguel fiát küldje külföldre. 1826-ban hirtelen meghalt János király. Mire fia, Don Miguel hazaérkezett, általános zűrzavart talált. Legjobb szándéku törekvései ellenkezésre találtak, a nép szerette királyát, de a vallástalan pártok bátyját, Don Pedrot, aki egyházellenes érzelmű ember volt, hívták az országba. Ez véres polgárháborúban angol, francia és spanyol fegyveres erővel elfoglalta Lisszabont 1834 május 15-én, mire a derék király elhagyta az országot. Don Pedro, a hitetlen, a párttűt testvér már 1834 szeptember 24-én meghalt.

Ezen a királyi családon nem volt Isten áldása. Don Pedro utódai (Mária 1834—53, V. Pedro 1853—61; Lajos 1861—89, Carlos 1889—1908) alatt örökös pártoskodás, lázongás dulta az országot, a közerkölcsök, a vallásosság, a gazdasági élet, a jólét minden téren mélyen aláhanyatlott.

Már IX. Pius pápa 1862-ben szigorú hangu kirlevelét intézett a püspöki karhoz, melyben dorgálja őket és szemrehányást tesz nekik, mivel nem elég éberek, minek következtében a vétedések, bűnök elburjánztak. X. Pius pápa lemondotta a lisszaboni pátriárkát és erősen sürgette a püspököket, hogy a vallásosságra nagyobb buzgósággal serkenték a népet. A királyi család és a kormány rossz példájával és vallásellenes politikájával az erkölcsi zülleszt és a fel-forgató szeszmeáramlatok terjedését előmozdították. 1908 február 1-én Carlos királyt és a trónörökös nyílt utcán meggyilkolták. II. Manuel király csak 2 évig maradhatott a trónon, őt is elzavarták.

A királyság megbuktatása után a beforgató elemek forradalmi örülettel hozták a vallásellenes törvényeket. Az 1910 október 5-én kihirdetett köztársasági alkotmányt már október 10-én visszaállította az 1759-iki Pombál-féle törvényeket, amelyek szerint a szerzetes-rendeket feloszlatják, a Szent-székekkel a diplomáciai viszonyt megszakítják, az egyházi javakat elkobozzák. 1911-ben kimondták az Egyház és állam elválasztását, elrendelték, hogy egyházi ruhát viselni tilos, körmeneteket megtartani nem szabad, a

hittan oktatását az iskolákban eltiltották. A coimbriai hittudományi főiskolát megszüntették, miáltal a papnövendékek száma nagyon lecsökkent. Sok püspököt száműztek, igen sok papot bezártak.

Az egyházellenes gyűlölet látszólag teljes diadalt aratott.

1917 május 13-án Fatima, kis portugál falucskában 3 szegény pásztor-gyermeknek megjelent Szűz Mária. Üzenetet és parancsot adott a püspököknek, papoknak és a portugál nőknek, hogy *tartsanak bűnbánatot*, ne káromolják Istent, ne legyenek bűneikben megatalkodottak. A püspökök és papok eleinte közömbösen vették Szűz Mária megjelenéséről szóló jelentést. Vallásos hívek magukba szálltak, nagy bűnösök megtértek, betegek odazarándokoltak a jelenések helyére és meggyógyultak. A vallásellenes politikai hatóságok eltiltották a zarándoklást de a nép hite napról-napra nőtt. Csodálatos módon csakhamar egész Portugália foglalkozott a fatimai csodával. A püspökök kivizsgálták az ügyet, hitelesnek találták. A papság és a hívek sok százezernyi tömegben zarándokoltak oda. 1917. október 13-án jelent meg utóljára Szűz Mária. Üzenete ez volt:

„Isten a világ megmentése érdekében akarja az én Szepilötelen Szívem tisztelését és annak terjedését.

Jaj az embereknek, ha meg nem térnek, s nem szűnnek meg Istent bántalmazni és szívük megatalkodik a bűnben. Akkor a következő pápaság végén még borzasztóbb háború tör ki.

Isten büntetni fogja a világot háborúval éhséggel, egyházüldözéssel.

Ennek a csapásnak megrovidítése céljából kívánom, hogy a világok Szepilötelen Szívemnek szenteljék és az emberek a hónap első szombatjain engesztelő szentáldozáshoz járuljanak.

Hogyha az emberek reám hallgatnak, eljön a béke és Oroszország megtér.

A portugál nép nem keményítette meg a szívét. Az elvetett mag kicsirázott. A nép szívében megrendült, bűnbánatot tartott, vezekelt. Portugália megtért! Az államfő, a kormányfő nyilvánosan hívőnek vallja magát. Az állami tisztviselők, a katonaság, az iskolák vezetői teljes öntudatossággal hirdetik, hogy Jézus Krisztus egyházának tagjai. A megtérés már 1918-ban mutatkozott. A katolikus konzervatív párt győzött. 1918-ban visszaállították a Szent-székekkel a diplomáciai viszonyt. 1919-ben az egyetemi ifjúság megalapította a Centro Catolico da Democracia Cristoa-t. Nemso-kára Centro Catolico címen politikai párt alakult, amely politikai párt igen szép tevékenységet fejt ki. Carmona katonai diktatúrája megszüntette a kommunista szervezkedést, visszaállította a Vatikánal a kapcsolatokat. Már 1926-ban nemzeti zsinatot tartot-

tak. 1929-ben visszaállították a katolikus iskolákat. 1933-ban új alkotmányt hirdettek, mely megadja az Egyháznak teljes jogait. Salazar kormányelnök keresztény alapon vezeti Portugália politikáját közigazgatását, társadalmi és művelődési fejlődését.

Az elmúlt (1942) évben ünnepelte az egész ország a fatimai csodának 25 éves jubileumát. Nemzeti ünnep volt, nyilvános ünnepléssel hálaíták meg Istent nagy irgalmasságát, hogy Szűz Mária által megmentette Portugáliát a végromlástól.

Mérhetetlen önbizalom és erkölcsi energia forrása volt a megszállt Erdély magyarsága számára a felekezeti egyetértés és a magyarság összelartása

Antal István miniszter mondott beszédet a társadalmi egyesületek együttműködésének kolozsvári gyűlésén

Kolozsvárról jelentik: (MTI) Antal István nemzetvédelmi propaganda miniszter vasárnap Kolozsváron résztvett a társadalmi egyesületek együttműködésének kolozsvári szervezeteinek megalakulásán és hosszabb beszédet mondott. Ismertette a társadalmi egyesületek együttműködésére váró feladatokat, — majd feszült figyelem mellett a magyar honvédség Don mentő harcait ismertette. A sztalingrádi védők dicső küzdelmei mellett, melyek örök példái a hősi ellenállásnak és önfeláldozásnak, a mi honvédeink ellenállása is egyik legragyogóbb fejezete a mostani háborúnak. A kemény csapások, amelyeket elviseltek, a példátlan teljesítmények, amelyeket kiverekedtek, arra kö-

teleznek, hogy a védekező fegyvert még keményebben megragadva, küzdjük végig a magyar történelemnek ezt a szakaszát. Rendíthetetlenül állani kell a sarat, mert nemcsak fennmaradásunkért harcolunk, hanem európai hivatásunk új kiteljesítését készítjük elő. A miniszter beszéde befejező részében időszerű erdélyi kérdésekről szólott és kérte hallgatóit, hogy továbbra is őrizzék meg Erdély lelkiességét és a két hatalmas erőforrását, amely az idegen megszállás alatt Erdély magyarságának mérhetetlen önbizalmát és erkölcsi energiát adott: a teljes felekezeti egyetértést és a magyarság minden rétegének és osztályának összefogását.

Rablással vádolt száldobágyi lakosok a törvényszék előtt

Nagyvárad. Saját tud. Luoskai Balázs és Luoskai Gyula száldobágyi lakosok rablással vádolva kerültek a nagyváradai törvényszék Váradi tanácsa elé. A bűntény hátterét részben homály fedi. A nyomozó hatóságoknak eddig a következőket sikerült megállapítani:

Röviddel ezelőtt ismeretlen tetesek behatoltak özvegy Borbély Ferencné Nagytörköly-uti lakásába, nyilvánlopási szándékkal. Az özvegy a lakásban járó tetesek vigyázatlan lépéseire felriadt s ekkor a tolvajlást megkísérlő emberek a konyha ablakon át elmenekültek. Később mulva özvegy Borbély Ferencné rémülten tapasztalta, hogy lakásának ablakaira valóságos közönséges zúdul s egymásután zúzódnak be az ablakok üvegtáblái. Az egyik tettes a nyitott illetőleg betört ablakon keresztül rá is kiáltott az özvegyre, hogy amennyiben nem kap pénzt, megöli. Özvegy Borbély Ferencné ekkor öt pengőt nyújtott ki az ablakon a rablónak, aki arcát elfordítva, vette át a pénzt.

A bíróság felolvasta a károsult vallomását, amelyből kiderül, hogy a

pénzért nyújtott kéz kidolgozott munkakész volt, s ebből is, valamint a rablók lakásának körvonalaiból Borbélyné arra következtet, hogy a bűntény Luoskay Balázs és Gyula közötti, akik egybőként heteken keresztül a háza körül dolgoztak. Határozottan azonban ezt nem állítja.

Dr. Szolnok Jenő királyi ügyész a vádat magánvagyon rongálása címen is kiterjesztette, a tényállás tisztázása végett pedig kérte, hogy a törvényszék hallgassa ki azokat, kik az unokafivérek — Luoskay Balázst és Luoskay Gyulát — a bűntény estéjén özvegy Borbély Ferencné háza körül látták ólálkodni.

A vádlottak védője viszont kérte, hogy a törvényszék hallgassa ki Luoskay Balázsnét és Luoskay Gyulánét, akik igazolhatják, hogy mindkét férfi a bűntény elkövetésének órájában odahaza tartózkodott. A bíróság a bizonyítási eljárás kiegészítésére vonatkozó kérelmeknek helyt adott. A tárgyalás folytatásának napját pedig március 17-re tűzte ki.

Szabó József Sas Passage
Zöldfa bejárat szemből
harisnya, kötöttáru, gyapju pulover, női- és férfi divatüzlet
Nagy választék!
O csó árak!

A város egyhet népmozgalmá

SZÜLETÉS. Vánkos István cipészegéd fia István József, Balogh Sándor napszámos fia Ferenc, Peczé János tsz. szakaszvezető leánya Katalin, Stettner Elemér kertészegéd fia László, Ille József gyári munkás leánya Irén, Friedmann Jenő utazó leánya Judit, Klein Farkas sütőegéd leánya Hedvig, Madar Sándor piaci árus leánya Ibolya, Dr. Örvényesi Richárd Károly műszaki tisztviselő leánya Éva, Stróhrer György cipészegéd fia Lajos, Dr. Ridi Ferenc ügyvéd fia Ferenc, Gottlieb József napszámos fia Róbert, Illés József posta-al-tiszt fia László, Kreiner Imre úttörő fia Károly, Tóth Pál villamoskalauz fia Pál, Dumsoara Demeter napszámos fia János, Farkas Nándor tanító fia Zoltán, Soniosy József m. kir. postafőnökhelyettes leánya Magdolna, Akos Sándor gyárimunkás leánya Magdolna, Végh Sándor napszámos fia József, Márk Jenő áll. tanító leánya Éva, Gnädig László had. üzemi titkár leánya Zsuzsanna, Szépkuti József villamos kalauz leánya Ibolya.

HÁZASSÁG: Szakács Kálmán Béla géplakatossegéd és Sujtó Mária, Lakatos Gusztáv fuvaros és Kolompár Rozália, Pintér Vince m. kir. rendőr és Ács Nagy Margit, Varga Mihály kf. napszámos és Boros Zsuzsanna, Fabián Zsigmond m. kir. egyedárusítási szeszgyár fűtője és Nagy Vilma, Czitter Zoltán gyárigazgató és Leschezer Edit, Szász Ferenc hentes és mézszárosségéd és Balog Mária, Kovács Sándor cipészmeister és Galamb Erzsébet, Dormány Sándor ny. fogházor és Nagy Erzsébet.

HALÁLOZÁS. Bazsa Gyula 54 éves, Rencsik Antal 35 éves, Özv. Barát Jánosné Székely Erzsébet 77 éves, Szerszerman Izidor 46 éves, Gírás Márton 22 éves, Grauer Miklós 57 éves, Özv. Matei Miklósné Petruscer Veronika 44 éves, Valner József 49 éves, Váci Gyuláné Politzer Erzsébet 46 éves, Ispán Gyula 7 hónapos, Balogh János 78 éves, Pap Juliánna 5 éves, Hoffmann Mihályné Csucsai Rozália 79 éves, Moldovány János 47 éves, Bere János 72 éves, Szöllősi Györgyné Biszta Virág 54 éves, Özv. Kutassy Istvánné Péter Róza 53 éves, Borbély Mária 57 éves, Özv. Lebovits Jakabné Fischmann Sára 66 éves, Lengyel Piroška 34 éves, Roth Adél 47 éves, Horeczky Sándor 80 éves, Özv. Tus Flóriáné 76 éves, Gál Lukács 47 éves, Nagy Béla két és fél hónapos, Dózsa János 59 éves, Csillag Lipót 67 éves, Özv. Fazekas Lajosné Szőke Juliánna 71 éves, Tinka Imre 2 hónapos, Boksa Tamás 69 éves, Maár Albertné Cservenka Teréz 65 éves, Wallner Ferencné Lízka Anna 33 éves, Olteán János 23 éves, Erbst József 24 éves, Blattner Adolf 78 éves, Bayer Zsuzsanna 79 éves, Mészáros Margit 24 éves.

**Pártalia a
kezesztény ipart!**

31 százalékkal növekedett a MÁV fizető utasainak száma az elmúlt évben

124 millió utas, 29 millió tonna tiz hónap mérle-én

A MÁV igazgatósága beszámol az 1942. év első tíz hónapjának teljesítményéről és többek között a következőket állapítja meg:

Az 1942. év folyamán is fennállott rendkívüli viszonyok következtében a MÁV-nak nagy feladatokat kellett megoldania. Elsősorban a különleges és az áruforgalom igényeinek kielégítésére törekedtünk és ez ismételtük csak a személyforgalom korlátozása árán volt lehetséges. A múlt év első tíz hónapjának vonatkilométer teljesítménye 21 százalékkal volt több mint az előző év hasonló időszakában végzett teljesítmény. Miután a forgalom növekedésével nem tartott lépést a járművek számának csekély szaporodása, nagy körültekintést igényelt a teherkocsiknak rakodási célokra való rendelkezésre bocsátása. A nehézségek ellenére 2.376.064 teherkocsit engedtünk át a szállítótelepnek, 9 százalékkal többet, mint a

megelőző évben. Ez idő alatt a szállított polgári áruk sulya 29 millió tonna volt, 7 százalékkal több, mint az előző évben. Tavaly 10 hónap alatt 124 millió fizető utast szállított a MÁV az előző évi 94 millió utassal szemben. A fizető utasok száma tehát 31 százalékkal szaporodott. Az általuk megtett út 29 százalékkal növekedett. A hatalmasan megnövekedett forgalom szükségessé tette a járműpark fejlesztését. Gyártás alatt áll több nagyteljesítményű gyorsvonati és tehermozdony. Szaporítjuk a keskenyvágányú gőzmozdonyok számát is. Sikertült a kocsállományt is növelni. Forgalomba került több új személy- és kalauzkocsi. A könnyű kivitelű vontatási költségmegtakarítást eredményező személykocsik nagyszámban fognak még épülni. Forgalomba került ezenkívül még jelentős számú új tehervagon is. Beszerzett a MÁV számos hőeltakarító járművet.

26-63 százalékkal megdrágultak a dohány- gyártmányok

Rendkívüli fényüzési adót kell fizetni az élvezeti cikkek, a jobb minőségű áruk és a műtárgyak után

Budapestről jelentik: A Budapesti Közlöny vasárnapi száma az értékpapir-forgalom és a fényüzési forgalom adójának emeléséről, valamint egyes fényüzési cikkek rendkívüli fényüzési adó bevezetéséről, továbbá az itali szesz és a dohánygyártmányok árának, a sűrű szivarkapapír, a hüvely, úgygyeintén a bor fogyasztási adójának emeléséről szóló rendeleteket közli. A rendelet a fennálló háborús viszonyok között szükséges áldozatvállalás fokozását és a szociális szempontokat tartja szem előtt, amennyiben csak a jobbminőségű illetve élvezeti cikkek terhéreik meg.

A fényüzési adó az eddig 5-30%-ig terjedő mértékei 10-50%-ra emelkednek. A fényüzési forgalmi adó kulcsának felemelésén kívül még külön rendkívüli fényüzési adó terheti azokat az árukat, amelyeknek árusítása a mai viszonyok között különösen fényűzőnek számít, vagy amelyek csak szórakozásra szolgálnak. A rendkívüli fényüzési adó kulcsa 30 százalék. Adót kell fizetni a finom és különleges szörmekből készült és egyéb szűcsárk, valamint hangszerekrények, lemezvásárlások után értékvevőkészülékek után 300 pengős eladási áron felül, végül az 1000 pengőt meghaladó értékes képek, szobrok és más műtárgyak után. Az italeszes ára hektoliterenként 18 pengővel emelkedik. Ebben az árban a forgalmi adóválság is benne van. A házfogyasztóknak termelt pálinka után fizetendő árkülönbözet összegét hektoliterenként csak 7 pengőben állapították meg. Az ipari és egyéb célra szolgáló szesz eladási ára a termelés és a fogyasztás árdragításának elkerülése végett változatlan marad. A dohánygyártmányok eladási árának

emelése 26%-tól 63%-ig terjed. A fegyveres testületek legényeségei és altiszt állományu tagjai által igényelhető „honvéd cigaretták” és mérsékelt áru pipadohány eddigi eladási ára változatlan marad. A növényvédelmi szerek használatához fűződő fontos mezőgazdasági érdekekre való tekintettel a nikotin és a nikotin eladási ára ugyancsak változatlan marad. A dohányárusok eladási jutalékát az árak felemelése ellenére sem csökkentik, kötelesek azonban a dohányárusok a raktárkészletük után a régi és új eladási árak közötti különbözethez megteríteni. A dohánygyártmányok árának emelésével egyidőben fel kellett emelni a cigarettapapír és a hüvely árát is. Szivarkapapírnál 60 lap tartalmú ceomagnál az áremelkedés 10 fillér, a hüvelynél pedig 100 darab után ugyancsak 10 fillér.

A borfogyasztás adója hektoliterenként emelkedik. A borfogyasztási adó legmagasabb tétele Budapesten 100 literenként 20 pengőben, kisebb községekben pedig 14 pengőben nyert megállapítás.

Az új cigaretta-, szivar- és dohányárak

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli a dohánygyártmányok eladói árának felemeléséről szóló rendeletet. A rendelet szerint január 31-től az alábbi árak lépnek érvénybe:

Szivarok: Hargita darabja 2 P. Regales 1.50 P. Novitas 0.75 P. Regália 0.72 P. Regália Média 0.60 P. Britannica 0.50 P. Trabukos 0.42 P. Kuba 0.32 P. Portoriko 0.24 P. Senioritas 0.24 P. Joviales 0.18 P. Vegyes külföldi 0.16 P.

Cigarillos 0.14 P. Faintos 0.12 P. **Szivarok:** Fírao darabja 32 f. Korona 30 f., Kleopatra 28 f., Koronitas 20 f., Ghiubek 18 f., Darling 18 f., Stanbul 17 f., Kediva 16 f., Vitéz 16 f., Daru 16 f., Balaton 14 f., Memphis 11 f., Sport 10 f., Dames 10 f., Extra 9 f., Princessae 8 f., Mirjam 8 f., Thébe 8 f., Gerte 7 f., Király 6.5 f., Turul 6 f., Hercegovina 5.5 f., Szimfónia 5.5 Levente 4 fillér.

Szivarokdohányok: 100 grammos dobozokban: Sultan Flor 20 P. Kiváló finom: török 18 P. Legfinomabb török 16 P. Finom kir 12 P. Legfinomabb Hercegovina 10 P. Finom Purziesin 9 P. Finom török 8 P. Finom Hercegovina 5.20 P. Válogatott érekeujvári 4.40 P. Középfinom török 4 P. Balkán 8 P. Legfinomabb magyar 25 grammos 0.50 P. Pipadohányok: Genti 3.20 P. Muskotály verpeléti 2 P. Legfinomabb magyar 1.80 P. Finom magyar 1.20 P. Középfinom magyar 1.12 P. Kapa 0.92 P. Magyar 25 grammos 0.18 Pengő.

Nagy sikere volt az építőmunkások műsoros estjének

Az Építőmunkások Dalköre olyan formán kapcsolódott a gyűjtési mozgalomba, hogy vasárnap este műsoros estélyt rendezett, ami fényesen sikerült.

A műsort a Dalkör a Himnusszal nyitotta meg, majd Szabó János képviselő, a Nemzeti Munkaközpont országos társelnöke bevezetője következett. Szabó János hatásos beszédben ismertette a Főméltóságú Asszony kezdeményezését, rámutatva, hogy a magyar munkás cselekedeteivel bizonyította, hogy együtt érez a magyar honvédekkel, akik életüket áldozták fel a szebb magyar jövőért. „A magyar munkásság még a háborús nehézségek közepette is, minden erejével küzd a belső arcvonal megerősítésén. És mi, magyar munkások kitartunk öntudatos magyarokhoz illően a végső győzelem kivívásáig — mondotta nagy lelkesedés közepette Szabó János képviselő.

A bevezető beszéd után az Építő Dalára adta elő a „Valahol Oroszországban” című dalt Soós András karnagy elismerésre méltó vezetése mellett.

Szabó János beszéde után színes műsor következett, amelynek keretében Lakatos Gyula, Prizánt György, Nyuzó Sándor, Doby Ferenc, Fudally Manyika, Rapport Károly, Rác Sándor, Magyar József, Szalay József, Joó Mihály, Bondor János, Alimári László, Borsi Imre, Erdőháti Tibor, Szabó Béla és Csiki Eszter szerepelt nagy sikerrel.

Megválasztotta új tisztikarát a Szent László Postagalamb Sportegyesület

Nagyvárad. Saját tud. A szép csendben, de igen eredményesen működő nagyvárad Szent László Postagalamb Sportegyesület vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését. A lelkes postagalambtenyésztők élére Jeszó Sándor tanárt választották meg elnöknek, az alelnöki és titkári tisztséget pedig Papp János, illetve Magyar Ernő agilis vezetőségi tagokkal töltötték be.

A sok érdekes határozatból érdemes megemlíteni, hogy az egyesület három verseny rendezését vette tervbe a nyár folyamán. Szolnok 120 km., Budapest 220 km. és Hegyeshalom 370 kilométeres távolságról fogja megrendezni röpversenyeit.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza

Horváth Árpád nagyvárad-i iparkamarai miniszteri biztos gyászja

A Miskolc melletti Mindszentén, január 27-én, hosszas betegség után meghalt benedekfalvi dr. Kiszely Páló közdisárfalvi Héya Mária, kinek Horváth Árpádné Frankó Adél urnó volt az édesanyja, s Horváth Árpád nagyvárad-i iparkamarai kormánybiztos a nevelőapja. A szülőknél és a férjen kívül még Mária, Arisztida, Zsófia, Margit, Erzsébet, Teréz és Ágnes nevű gyermekei síratják az elhunytat. Temetése január 29-én volt Mindszentén, s lelke üdvéért az ottani plébániatemplomban február 3-án lesz az engedélytől szentmise.

NÉGYEZER PENGŐT AJÁNLOTTAK FEL A VÁROSI TISZTVISÉLŐK A KORMÁNYZÓNÉ AKCIÓJÁRA. Nagyvárad. Saját tud. A városi tisztviselők a Kormányzóné segélyakciójára a fizetésük egy bizonyos százalékát ajánlották fel. A polgármester kezdte meg a felajánlást 100 pengővel, míg a többi tisztviselő a honvéd tisztikarnál lévő felajánlás arányában járultak hozzá a nemes cél kitűzéséhez. Több mint 4000 pengő gyűlt össze. Ezt az összeget a tisztviselők február elseji fizetéséből vonják le.

Hogy lakása hán utatos legyen, színes, modern bútort MEZEI-nél vegyen
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.) Háló, kombinált és előszobák újítottázzal is. Előnyös vétel. Konyha újítások.

Roosevelt Afrikából visszatérőben megtekintette a trinidadi védelmi berendezéseket. Genfből jelentik: (MTI) A Német Távírtai Iroda jelentik: A Fehérbáz közlése szerint Rooseveltt Afrikából való visszatérése során megtekintette a trinidadi amerikai védelmi berendezéseket.

A NAGYVÁRAD I HÉGYKÖZSÉG ELNÖKSÉGE felhívja a szőlő- és gyümölcsös tulajdonosokat, hogy folyó évi február 2-án d. e. 11 órakor a Baross Gábor Kereskedelmi Iskola tantermében megtartandó ingyenes gazdasági vitatott előadáson minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1943. február 1. Bartsch Sándor a. k. hegyközségi elnök.

Teljesítő az uszorabíróság előtt. Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-i törvényszék dr. Rozsly István ügyvédje, mint uszorabíróság hétfőn délután ítélt meg az árdrágítással vádolt Schnitzer Zsigmond nagyvárad-i lakos ügyében. A vádlott ellen azért indult eljárás, mert Székelyhidon munkája fejében literenként 36 fillérjével 14-20 liter tejet szerzett s ezt Nagyváradon literenként 1 pengőjével adta el. Schnitzer — aki egyébként a tejet, mint viszonzaladót a megengedett árnál magasabban vásárolta s ezzel a vásárlással is törvényellenes dolgot követett el — a bíróság előtt mindent beismer, csupán nehéz anyagi helyzetét hozta fel mentésül. Az uszorabíróság ezért Schnitzer Zsigmondot — az enyhítő körülmények töredelmes vallomása és kedvezőtlen családi helyzete — figyelembevételével háromhónapi fogsághüvelyre ítélte. Az ítélet jogerős.

Nagy az elégedettség a francia bankjegyek bevonása miatt az angolok által megszállt francia gyarmatokon. Genfből jelentik: (MTI) A Stefania jelentik: Casablancából jelentik, hogy Roosevelt és Churchill találkozásának első eredményeként az afrikai francia gyarmatbirodalom területén bevonják a francia bankjegyeket. Február 5-től kezdődőleg a francia pénznek nincs többé értéke Észak-Afrikában. Ez az intézkedés nagy elégedettséget keltett a benszülőlttek körében.

ÜLÉST TART A VÁROSRENDÉZÉSI BIZOTTSÁG. Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délután 6 órakor ülést tart a városrendezési bizottság. Tárvalni fogják az 1943. évi költségvetéssel kapcsolatos építkezési programot s az esetleges előterjesztéseket.

Értekezletet tartott a MEP Össi-telepi körzete. Szombaton este a Proppendéglyben megartott értekezleten Major László Károly tanár ismertette a MEP nagyvárad-i tagozatának munkásságát Részletesen közölte a karácsonyfa-akciót, mely szerint az Össi-telepen 57 csecsgyermekes családnak nagyobb mennyiségű burgonyát, borsót, kukoricát szentelt ki. Ugyanígy örömmel állapította meg a szervezkedés nagy lendületét. Dr. Varga László tanácsnok a MEP eredményeit és célkitűzéseit adta elő. Több felszólalás közben Szigethy József körzetvezető ismertette az Össi-telepi tagok érdekében tett intézkedéseket.

HEVES FÖLDRENGÉS PUSZTÍTOTT PERUBAN. Buenosaires. (MTI) A NTL jelentik: Peruban a vasárnapra virradó éjjel erős földrengés volt. A földmozgás két községet teljesen rombadöntött. Az egyik helyen 60 ember meghalt, 200 megsebesült.

Székesfővárosi művészet a Református Kulturpalotában. Nagyvárad. Saját tud. Budapest. Székesfőváros Népművelése február hó 8-án, pénteken este 7 órai kezdettel a Református Kulturpalotában művészetet ad, amelyen irodalmi életünk, előadó, zene és dalművészetünk jelölői szerepelnek. Az est művészi nivóját az is emeli, hogy azon megjelennek dr. Bisztray Gyula miniszteri osztálytanácsos, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium népművelési ügyosztályának főnöke, a főváros képviselőjében pedig dr. Herrmann Gábor tanácsjegyzo. A művészetest dr. Bisztray Gyula megnyitó beszédet mond. Az este jegyek elővételben a népművelési titkári hivatalban (Szilágyi Dező-utca 12., telefon 24-88) és az Órészem könyvkereskedésben válthatók. A tartalmas és magas színvonalu műsort lapunk még közölni fogja.

A
Pannónia
 étteremben
 ma estétől
Hanza János
 és zenekara muzsikál

Kormányzó Urunk jelenlétében temették el Szmrecsányi Lajos egri érseket

Kriston Endre főszentéit püspököt választották meg káptalani helynöknek

A Magyar Kurir jelentik: Szmrecsányi Lajos pápai trónálló egri érseket ma temették el mély részvét mellett. Holttestét még vasárnap a főzékesegyházban ravatalozták fel. Az egyszerű tölgysakoporsó előtt vasárnap hosszú sorokban zárandokolt el Eger népe. A gyászszertartás hétfőn reggel 9 órakor kezdődött. Ott volt Kállay Miklós miniszterelnök. Szinyei-Merse Jenő, vitéz Lukács Béla és Antal István miniszterek, valamint több megyéspüspök és számos előkelőség. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás mutatta be az engedélyt szentmiseáldozatot. 10 órakor megérkezett a Kormányzó Ur Ófőméltósága. A főzékesegyházba ment és miután elfoglalta helyét, megkezdődött a püspöki temetések szokásos öteztörös feloldo-

zás, melyet Angelo Rotta pápai követ, Bubics Mihály rozenyói, Apor Vilmos győri, Scheffler János szatmári megyéspüspökök, majd utolónak Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás adott meg. Ott volt Pétery József váci megyéspüspök is. A gyászszertartás után az elhunyt érsek holttestét a főgyházmege papjai vették vállukra és megindult a gyászmenet a főzékesegyház sírholtjába, ahol a bíboros hercegprímás újra megszentelte a koporsót, melyet az elhunyt öccsének, Szmrecsányi Miklósnak koporsója mellé helyeztek.

Az érseki szék üresedésének idejére a főgyházmege kormányzására Kriston Endre felszentelt püspök, nagypüspöket választották meg főzékeskáptalani helynöknek.

Szerdán délután közvetíti a rádió az Immaculata kórusának énekszámait

Nagyvárad. Saját tud. Megirtuk, hogy az Immaculata intézet kórusa Budapestén szerepel hangversenyen. A rádió a számokat lemezre veszi és szerdán délután 5 és 6 óra között közvetíti Budapest I.-en. Felhívjuk olvasóink figyelmét a közvetítés meghallgatására.

„Ennek a nemzedéknek már olyan tanárai vannak, akik kézcsókot érdemelnének“

Nagyvárad. Szombaton délután 6 órakor, a városháza dísztermében rendezett szabadegetemi előadás keretében Adám Jenő, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára tartott nagyszerű előadást. A kiváló előadást Vidor József, az Iskolánkivüli Népművelési Bizottság titkára mutatta be a közönségnek.

— Az ember életében vannak pillanatok — kezdte előadását Adám Jenő —, mikor a feje fölött elsuhanó idő elgondolkodik. A nemzetek életében is vannak ilyen pillanatok: példa erre a mai Franciaország. A jelenlegi Franciaország felelős tényezői ugyanis azt igyekeznek megállapítani hogy mi okozta a nagy nemzeti tragédiát és sokan — talán nem is egészen helytelenül — a művészeket vádolják a történelemért. Az a feltevés, hogy a háború elvesztésének nem is annyira a politikusok, mint az írók voltak okai, mindenki előtt érthető, mert hiszen vitathatatlan, hogy az íróknak jelentős befolyása van mindenütt a közvéleményre. Az irodalmon kívül — az egészben ez a legérdekesebb —, mint a romlás okozóját a zenét is emlegetik. Az első pillanatban ez különösen hat. Ha azonban utána gondolkunk, rájövünk arra: a zene a maga erejével behatol a léleknek legtitkosabb zugaiha. S az a zene, mely az első világháború után divattá lett — s amit köznapian dzsessznek neveznek — különös életformára nevelt rá. Az est napi örjögés, minden fizikai és idegrendszer igénybe vevő robot csak arra való volt, hogy éjszaka tombolni lehessen s ez a dzsessz — tulajdonképpen néger zene — a maga tobzódásával az emberek józan ítélőképességét is megtámadta s egyesek szerint legfőbb

oka a nagy nemzeti tragédiának, amely Franciaországban bekövetkezett.

— Akárhogyan is van ez, kétségtelen, hogy a zene a nemzet érzésére és szellemére hatással levő művészet.

— Vessünk egy pillantást — folytatta a kitűnő előadó — a saját portánkra. „Mivel él”, mit kedvel, mit igényel leginkább a mi közönségünk?

— Tudjuk, hogy világviszonylatban is számottevő operáink vannak. Zeneművészeti Főiskolánk, filharmonikusaink szintén felveszik a versenyt a külföldiekkel. De egész zenénk beteg azért, mert decentralizálva van! S hogyan fogadja a közönség egyáltalán az úgynevezett komoly zenét? Bizony — felelt meg önmagának Adám Jenő — vékonyan.

Ezután humoros példákkal illusztrálta azt a zenét, mely — sajnos — a legnépszerűbb napjainkban is. Nehány ilyen „könnyű” zenei mű bemutatása után ismertetett néhány nótát, amelynek a magyar lélek legőszintébb megnyilatkozásai. Egy-egy kis dalt az előadásra felvonult diáklányok együtt dúdoltak, majd nekibátorodva lelkesen elénekelték a kiváló professzorral, ki örömet jegyezte meg: „Ennek a nemzedéknek már olyan tanárai vannak, akik kézcsókot érdemelnének.”

Kirobbanó taps követte az elismerő megjegyzést, majd Adám Jenő a következő szavakkal fejezte be ismertetését:

— Kettős feladat áll előtünk: megismerni minden nemzet művészetét s megismertetni minden nemzettel a mi sajátos művészetünket. Vagy, ahogy a magyar jelmondat szól: Tudd a másct, tedd a magadét!

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:
Bulla Elma hétfőn, kedden és szerdán szerepel az „Esküvő”-ben

Hétfőn este, kedden délután és este, szerdán este BULLA ELMA vendégfelléptével az „ESKÜVŐ” című színházi játék kerül színre, mely a budapesti Vígsház legnagyobb sikerű műsordarabja volt az idei évadban. Bulla Elma partnerei: Kemény Gizi, Fajk Rózi, Bakay Lajos, Pákozdy Ferenc és Tanay K. Emil. Felemelt helyiárak.

Csütörtökön este VII. Munkás Előadás keretében „Csak egy asszony van a világon” című operett-újdonosság kerül színre.

Pénteken este az idény legnagyobb sikere, a „Vén diófa” kerül színre *olcsó helyiárakkal.*

Rigolettó. A multikori Rigolettó előadásának oly nagy sikere volt, hogy dr. Palló Imrével az élen a multikori nagyszerű operaházi gárda megismétli a Rigolettó előadását február 8-án, hétfőn este. Jegyekről ajánlatos jó előre gondoskodni, mert utóljára is napokkal előbb minden jegy elkelt erre a nagyszerű produkcióra.

HETI MŰSOR:

Hétfőn este, kedden délután és este, szerdán este: Esküvő. (Bulla Elmával.)

Csütörtökön este: Csak egy asszony van a világon.

Pénteken este: Vén diófa. Szombaton d. u. Gyöngyvirágos húszárca.

Szombaton este: Bolond Ásvayné. Vasárnap délután: Debrecenbe kéne menni.

Vasárnap este: Nótás kapitány. Hétfőn este: RIGOLETTÓ.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása **Ács Tibor,** Széchenyi tér 6.

Biztosan győztek Nagyvárad birkózói a kolozsváriak felett

Szép számú közönség előtt folyt le tegnapi délután a Levente Otthon nagytermében a Nagyvárad—Kolozsvár városok közötti birkózó-verseny. A mind népszerűbbé váló birkózó-sportnak propagandája volt ez a jól rendezett és kitűnő eredményeket hozó összecsapás.

Előzetes híradásainkban már többször beszámoltunk róla, hogy a nagyvárad birkózók milyen lelkiismeretes odaadással készültek erre a nagyjelentőségű városközi mérkőzésre. Lelelkiismeretes kellett felkészülni, mert Kolozsvár tekintélyes erőt képviselő birkózó-gárdája szintén nagy határozással jött le hozzánk. A két nagyerdélyi város sportversengése nem új keletű dolog már és a Nagyvárad oldalára mutatók fölényt szerelné már régen megtörni Kolozsvár.

Az eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy a szép győzelemben oroszlanrésze volt Pereinek és Tódornak. Kitűnő formában van ez a két fiatal birkózó és ha így haladnak, még nagyon sokat fogunk róluk hallani. De feltűnt a versenyen kívül induló Rárok is, aki nagyszerű stílusban bánt el ellenfelével. Meglepetés

SPORT

Győzött a NAC-Kolping csapata az asztalitenisz versenyen

Sombri (NAC II.) az egyes és Perényi—Sombri (NAC II.) a páros győztese

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton és vasárnap rendezte meg a Nagyvárad Sport Egylet a Kolping, a NAC és a Szatmári SE csapatainak részvételével nagy asztaliteniszversenyét.

A verseny eredményei a következők: Ifjúsági egyéni: 1. Molnár (NSE), 2. Bakucz (NSE) 3. Kincses (NSE), Miskolczy (Kolping).

Csapatversenyben: 1. NAC—Kolping kombinált: Perényi, Sombri, Sürger, Biró összeállításban, 2. NSE: Szokol, Bereczky, Kovács, Asztalos összeállításban, holtversenyben a Szatmári SE-vel. Szokol, aki a jégkorong mérkőzésben is szerepelt, igen fáradtan játszott. Egyéni eredmények: 1. Sombri (NAC), 2. Bereczky (NSE), 3. Sürger

(Kolping) és Tóth (SzSE). A döntőben nagy küzdelem közepeite a fejlődésben levő Sombri rávert Bereczkyre.

Férfi párosban: 1. Perényi—Sombri pár (NAC), 2. Sürger—Biró (Kolping), akik Szokol—Bereczky (NSE) párt kivetkék a döntőből, 3. Tóth—Hadady (SzSE).

Elismerés illeti Szokol Róbert szakosztály vezetőjét, aki fáradtságát nem kímélve igyekezett a versenyt minél simábban lebonyolítani.

Egyébként ez a verseny is bebizonyította, hogy az NSE mennyire igyekszik városunkban ezen szép sportág elterjedését biztosítani és kellő utánpótlást nevelni.

Férfi ruhákat, használtakat legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletében Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

Utban a régi „nagy” Törekvés felé

Visszatér a régi kipróbált vezetőség. Szabó János országgyűlési képviselő nyilatkozik

Nagyvárad. Saját tud. Jelentettük már, hogy a Nemzeti Munkaközpontra beolvadt Törekvés széleskörű szervezési munkát fejtett ki a téli szünet alatt. A lelkes munka legnagyobb eredménye, hogy a labdarúgó szakosztály élére sikerült megnyerni a régi nagy Törekvés vezetőségét. Nagyjelentőségű fordulat ez a NMK—Törekvés életében, mert, mint értesülünk, a régi kipróbált vezetők és szakemberek visszaakarják szerezni a csapatnak azt a sportteknit, ame-

lyet oly hosszú éveken keresztül élvezett a népszerű Töri.

Felkerestük Szabó János országgyűlési képviselőt, az NMK elnökét is és a következő nyilatkozatot kaptuk:

— A Nemzeti Munkaközpont szeretettel fogadta kebelébe a Törekvést és Nagyvárad munkássága egy emberként áll a nagyraihivatott sporttegyesület mögött. Tudjuk, hogy a munkáságnak talán legnagyobb szüksége van a felüdítő sportra az összes társadalmi osztályok között és ezért a NMK vezetősége is minden anyagi és erkölcsi támogatást megad, hogy a legelső vonalba állítsa sporttegyesületét.

A régi sportvezetők visszatérése nagy nyereség számunkra, mert ez magában is biztosítja a nagymúltú labdarúgó szakosztály feltámadására. — fejezte be nyilatkozatát a NMK népszerű elnöke.

Nagy sikere volt a MÁV TK jégünnepélyének

Sok száz főnyi közönség előtt zajlott szombaton délután a Máv. T. K. idei — tehetségkutató — nagyszabású téli sportünnepélye. A verseny az agilis Erdélyi Zoltán Máv. forgalmifőnök és Tölgyesi István postafőtiszt és Boka Imre edző szakszerű irányítása mellett mintaszerűen folyt le. A szobánál szebb mutatványok sokszor tapsra ragadtatták a nézők nagy tömegét. A gyermekversenyt a mezőnyből messze kimagasló nagytehetségű Tölgyesi Gertrud nyerte. Utána kirosbanó sikert hozott a sokszoros Kisok bajnok Nagy Laci és Nagy Marianna páros számai. Ők a jövő reménységei, mintaszerű gyakorlataikat már a fővárosi versenyeken is igen sokszor megcsodálták. E két országos-hírű versenyző neve aranyozta be az egész verseny műsorszámait. Nagyszerű szereplésük annál nagyobb siker számukra, mert a Máv. T. K. tevékeny vezetői véglegesen megszerezték maguk számára e két nagynevű ver-

senyzőt s a jövőben már mint Máv. T. K. versenyzők fogják sikereikkel öregbíteni a nagyvárad vasutas versenyzők jóhírnevét.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Farján oras-ékeszerész, Rákóczi-ut 8, 185

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékeszerész, Rákóczi-ut 3. 356

Eladók regények. Dr. Baditz, Miskolc. 611

Rekamier, hencser, kombináltszoba eladó. Kapucinus-u. 11. Kapuval szemben. 954

Aranyat, ezüstöt, dragaköveket veszek. Haslinger ékeszerész, Rákóczi-ut 3. szám. 363

Eladó új konyha és előszoba berendezés Schmidt asztalosnál, Csengeri-utca 26. 717

Kombináltszoba, hencser, rekamier eladó. Kapucinus-utca 11. Kapuval szemben. 715

Jugallan

Eladó 400 négyzetméter telek Koppany utcában, ára 13.900 pengő, több kisebb, nagyobb házak, telkek, szőlők. Tatayné, Szilágyi-utca 12. 724

Egyedülálló gyermektelen idős özvegyasszony vagyok, — gondjaimon könnyíteni akarok, ezért eladom Sorompó-utcai négylakásos házamat 2000 pengő azonnali készpénzfizetés, holtig tartó lakásom és havi 120 pengő járadék ellenében. Megbizottam **Jelinek** ingatlaniroda, Tekei-u. 2. 721

Eladó kétszobás, konyhas magánház, gyümölcskerttel. Óssi-telep. Bajnok-utca 13. 716

Állást nyee

Bankgyakorlattal rendelkező, érettségzett keresztény tisztviselőt és gyerekes gépirónót keresünk. Ajánlatokat Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank Nagyvárad. 718

Öskeresztény tisztviselőt vagy tisztviselőnt, aki irodai gyakorlattal rendelkezik és a gépirásban is járatos, — azonnal felveszek Csiba Lajos, Tisza Kálmán-tér 11—a. 727

A fogyvásárhelyi (Bihar vármegye) jegyzőségénél egy díjnok és egy kiegészítő munkaerő azonnali alkalmazást nyer. Javadalmuk havi 135 P és 30 P háborús munkaadatány. Ajánlatok okmányolások, Rogge Károly vezette jegyző. 726

Különléle

Paragázzal poloskát, molyt, petéit mindenből felelősséggel irtja. Csutorás Szilágyi-ut 7. Telefon 14—21. 664

ZIPPZAR szakszerű javítása Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

15.000 pengővel komoly üzlethez társulnék. Címet „Komoly” jellegére a kiadóra. 728

Jó kézírással másolatokat vállalok. Címet a kiadóra kérem.

Elveszett

20 pengővel jutalmazom azt, aki a Szacsavay és Rövid-utca sarkán elveszett fonott táskában talált íratokat visszahozza a kiadóra. 725

KIADÓTULAJDONOS.
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** **felelős kiadó:** **Dr. Scheffler Ferenc**
 Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.